

P A C O k a j J U S T E C O

Monata revuo de la grupo B r u g g e .

Sekcio de Flandra
Ligo Esperantista

.....
 . Prezidanto : Drs F. Roose - J. & M. Sabbestr. 12-Brugge-Tel. 31981 .
 . Sekretariejo : Roose-Dekersgieter, J. & M. Sabbestr. 12, Brugge .
 . Propagando : Maertens Grég., Nieuwstraat, 54, Assebroek .
 . Poŝtkonto : 291429 - Maertens Grég. Assebroek .

LA RAJTOJ DE LA HOMO.

(Prof. G. Verbeke)

(tradukis el Nederlanda
lingvo : E. De Baets)

Estas do ne sen kialo ke Gabriel Martel iras kontraŭbatali la malgajan ekzistokonsideron; ĝi estas ja la vivfilozofio de elradikigataj homoj, kiuj volas konsideri la homan ekziston kiel nekompreneblan kaj sensencan realon. Tie, kie oni malagnoskas al la suferado ĉiun pli profundan signifon, la vivo devas necese montriĝi kiel nesolvebla mistero. Kelkaj popoloj en la Antikva tempo; kredis ke duobla Dieco regas nian ekziston, bonvolema plejpotenculo, kiun ni devas danki pro la feliĉaj okazoj kaj malbonvolema, kiu estas la kaŭzo de ĉiuj akcidentoj kaj mizeroj.

Ambaŭ tiuj Plejpotenculoj al ni donas do sian propran karakteron en nia vivo. Tiu filozofia dualeco nun havas ne plu mal multe da kredanoj : oni pli kredas ke ambaŭ plejpotenculoj nur estas ĥimeroj, al kiuj nur kredas naivaj homoj.

La homo estas konsiderata kiel hazarda kaj malforta harmonio inter fizikaj kaj animaj fortoj, submetiĝita al la blinda fataleco de la monda evoluo.

Cu sufero do ne havas vivvaloron ?

En sia verketo pri la "La senco de la sufero" Max Scheler klopodis montri kiel la suferado necese kuniras kun la seninterrompa renoviĝprocedo; la detruigo de la malnova estas la naskiĝejo de nova vivo kaj estas pro daŭra kaj suferplena reigo ke la vivo restas kaj pliperfektigas. Liaflanke Louis Lavelle atentigas en "Le Mal et la Souffrance" pri la interna pliperfektigo, kiu ekestas pro la sufero, se la homo sin ektenas pozitive. La sufero vekas la homon por la granda realeco de lia ekzisto en la mondo; tiu monda realeco estas ververe regata de la homo; ĝi tamen ne komplete submetiĝas al lia aŭtonomio. La mondo estas por li stranga realeco en kies rondo li sentas sin sola, ĉar ĝi ĉirkaŭas lin kiel senpereblebla mistero. Forpreni ĉiun suferon el la vivo rezultigus ĝeneralan malnuancigon de la homo.

Kiu ne konas la malgrandan verketon de Paul Bourget : "Le sens de la mort" ? Du homojn oni skizas en ĝi : la ĥirurgisto Ortège, kiu malkovras unu tagon ke li havas kanceran ŝvelaĵon sur la pankreaso kaj per pligandiĝantaj kvantoj da morfino laŭgrade mortigas sin; la profunde kredanta oficiro de la franca armeo, Le Gallie, kiu troviĝas ĉiun tagon en mortdanĝero kaj rezistas kuraĝe kontraŭ tiu provo.

Du homoj, du vivkonsideroj; malvalorigo de la homo kaj forteco en malfacilaĵoj aliflanke; respekto por la homo kaj forteco en malfacilaĵoj aliflanke. Tio estas la duobla fenestro de la moderna viro : la kristaneco kun la plej alta estimo por la homaj valoroj kaj kontraŭe malhela ateismo, kiu pro ĝia pasiveco kontraŭ la brutaj batoj de la fatalo mallevigas en malklara pesimismo.

El ĉio, kio antaŭas oni fakte povas konkludi kion ni volas diri per la homa malestimigo; koncernas do tie-ĉi karakterizaĵoj, kiu pli ampleksas ol nur la praktikojn de la nacio-socialisma Germanujo. Tiu malvalorigo ververe iĝas elemento de nia moderna civilizacio, kiés simptomoj troviĝis ĉe ĉiuj popoloj pli malpli. La granda tasko kiu nin atendas ĉe la spirita rekonstruado de nia lando estas la revalorigo de la homo, la reedukado de la homo al tio, kio li estas pro la naturo kaj la dia graco. Tiu revalorigo havas unue materialan aspekton kaj koncernas definitivan gradon de materia bonfarto kiu devas doniĝi al ĉiuj homoj : la privata posedo estas ja garantio por la homa sendependeco kaj signifo de plialtigo de persona digneco. Tiu revalorigo tamen havas precipe spiritan aspekton; rilate al tio, grava funkcio devas ankaŭ esti donita al la kristaneco en la spirita rekonstruado de la "Difektita Mondo". Nur la reveno al la krista opinio de la homo povas restarigi la frakasitan mondon el ĝiaj ruinoj, ĉar nur tie estas akcentigitaj fundamentaj valoroj de la homa personeco per Dia aŭtoritato; tie-ĉi ni trovas la eternan ĉarton de "Les droits de l'homme" kiu devas servi kiel fundamento por la moderna vivo :

1. La homo estas persono t.e. aŭtonoma estaĵo, kiu estas libera kaj sendependa en la mondo por efektiviĝi sian propran vivdestinon. Oni ne povas nei ke la homo estas ligita kun ĝiaj ĉirkaŭaĵoj per sennombreblaj fadenoj, ne nur por satigi kelkajn materiajn bezonojn, sed por konformiĝi al la plej profunda klopodo de ĝia interna vivo. Estas tamen eraro konsideri ĝin kiel puran komunicon, kiu nur havas valoron laŭ grado de ĝia utileco por la ŝtato.
2. La baptito estas ja infano de Dio, envivigita kaj protektita de la Dia Providenco, kiu kondukas kaj regas ĉiujn okazaĵojn de la historio. Dio do ne estas fremda reganto, kiu per senkompata severeco spionas la homajn kondutojn, sed bona Patro, kun kiu ni povas paroli pri la malgrandaj okazaĵoj de nia vivo, kiu helpas kaj subtenas nin en la ĉiutagaj malfacilaĵoj. Li nur petas ke la peco de vivo, kiun ni povis ricevi el Liaj Manoj, pligrandiĝu ĝis io bela, bela artaĵo.
3. La kristaneco estas ankaŭ forto de vivooptimismo; nenio pli kontraŭas la esencon de la kristaneco ol malhela vivkonsidero. Tiu krista optimismo ne nur entenas la ĝojajn okazojn de nia vivo, sed ankaŭ la dolorigajn batojn, kiuj nin trafas; ankaŭ do la sufero havas sian lokon en tiu integrala vivopinio : estas purigo kaj punrepago pro niaj pekoj kaj por tiuj de la tuta homaro.

Tial la kristano ne havas timon pro la vivo : li ne forkuras de la vivo; li akceptas ĝin ĝoje kiel dian donacon kaj portas fiere sian homan dignon.

Fino.

- Voor bedspreien, dekens, dweilen, dameskousen, stopkatoen. -

- handdoeken, washandjes, breiwool, enz.... enze.....

- slechts één adres :

- DE COCK - DE KERSGIEFEN,

- Mariastraat, 4, Brugge.

- 5 % vermindering voor esperantisten.

LA HOMO ESTAS REGO.

De S-ano R. Boudens, pastro, o.m.i. (Patroj oblatoj) ni ricevis tiujn-ĉi pensojn kiujn oni utile povas legi en rilato kun la artikolo "La Rajtoj de la homo".

Ne multe gravas scii precize dum kiam da jarcentoj la homaro jam ekzistas. Ĉiuj konsentas por aserti ke en la historio de la civilizacio jam mirinda vojo estas trairita. La historio mencias inventojn kaj malkovrojn kiuj miregigas nin. Kia revolucio por la homaro paleolitika tempo je unua fojo oni batis fajron el du ŝtonoj kaj karnis kuni la ecojn de tiu potencega elemento. Kia invento kiam unua homo per flosilo veturis sur la akvo. Unue flôsilo, poste boato. La boatoj iĝis pli kaj pli potencaj kaj ili dominaciis sur la maroj kaj spitis ŝtormegojn kaj novaĵ mondoj estis trovataj. Ĉu ni ankoraŭ parolu pri la vaporo kaj ĝia enpraktikigoj ? pri la la staj efektivecoj de la elektriĝo rilate al radio kaj televizio ? La progreso de la homa spirito eble plej bone vidiĝas kiam oni rigardas la rezultojn sur la kampo de la rapideco. Jam pasis pluraj miljaroj kiam la Asirianoj ekhavis la ideon meti stangon tra du radoj por deobligi la rapidecon de la movo. Poste venis la ĉaro kaj multajn jarcentojn poste la vagonaro, aŭto, flugmaŝino. La plej ĵusaj inventoj sur tereno de la atomenergio donas al ni la principojn por plialtigi la rapidecon ĝis nepenseblaj normoj, kiuj devos ebligi al ni transponti planedajn distancojn. Ni akiris tion da potenco super la materio ke nia spirito kaptuĝas.

Vere : la homo estas kreita por mastri la materion. La menso distingas lin de la besto kaj per tiu menso li faras efektivecon kiuj metas en ombro ĉiujn efektivecojn de bestoj. Aglo flugas alten ĝis 3.000 metroj; kolombo kapablas al vojaĝo de 1.000 km.; ĉevalo kapablas kuri je 50 km. po horo. Sed la homo, kiu konstruis flugmaŝinojn, moviĝas per ili tra la aero, pli alte, pli rapide kaj pli longe. La homo estas reĝo.

Kaj tamen oni havas la impreson ke li ne konscias pri tio. Tiuj kiuj ankoraŭ vere sentas sin reĝo estas maloftaj kaj tiuj kiuj vere estas ankoraŭ, pli maloftaj. Kiam da homoj fakte estas sklavoj? Kiam da homoj oni trovas, kiuj englutas ĉion kion iliaj ĵurnaloj instruas, sen lia persona pensado kaj sen la plej malgranda kontraŭaĝo; homoj kiuj estas greĝo-homoj; ne kapablaj por juĝi kiel personecoj, pri tio kio devus esti submetita al ili. Kiam da homoj kapablás kontraŭagi la ritmojn de diabla Jazz-muziko ? Kiam da homoj povas ordoni al sia korpo ?

Tro multaj lasis sin kapti de la sovaĝa urbo-vivo kaj de la nenatureco de la hodiaŭaj socialaj rilatoj.

La raciigo de la laboro (Taylor sistemo, k.t.p.) estas malbeno kontraŭ la homa indeco. Kio la homo ankoraŭ estas pli ol maŝino kiu ĉiam aŭtomate faras la saman movadon; tiamaniere, ke, se tio daŭras longe, ĝi iĝas obsedo (vidu la filmon "Modernaj Tempo" de Charles Chaplin (1)) Kiamaniere oni volas ke tiuj homoj anas sian laboron kaj igas sin estroj je ĝi kiam tiamaniere ili estas ĉiam recitataj de sia laboro. Kaj kiam ili ankoraŭ estas devigataj kvankam ĝi nur estas morala devo - loĝi en la domoj de sia laboradanto, viziti liajn kinematografejojn, enskribi en lia asekurasocio k.t.p. tiam ilia libereco tute estas for.

Tro Al. Carrel en sia libro : "L'homme cet inconnu" tre bone diras: "Nek la gigantaj fabrikoj, nek la "office-buildings" kiuj ĉielenlariĝas, nek la grandaj mortigantaj urboj, nek la industria moralo, nek la mistiko de la produktado estas necesaj por nia progreso". Aliaj manieroj de ekzistado kaj de civilizado estas eblaj. La kulturo sen komforto, la beleco sen lukso, la maŝino sen la servuteco al la fabriko, la scienco sen kulto de la materio permesas al la homoj evoluiĝi senhalte, konservante sian inteligentecon, sian moralan menson kaj sian virecon.

La reĝeco de la homo nur eblas, kiam li ne sin lasas regita de la materio. La progreso de la spirito ne kapablas akompani la progreson de la tekniko.